

czas przeszły *brud*, *brędła* 'brodzić, brnąć', ukr. *brudma* 'brodząc' (zob. *brodzić*).

brew *brwi* od XV w. (stp. *brew*, *brwi*, dial. też *brwia*), w XVI w. także 'miejsce porastania brwi; powieka; rzęsa', kasz. *brva* / *brëva* 'brew'. Ogsł.: slc. *brva* 'brew; rzęsy', r. *brov* ž 'brew', dial. 'powieka, rzęsa', scs. *brvnb* ž 'brew; powieka'. Psł. **bry*, **brvne*, bier. **brvnb* 'brew', nazwa części ciała pochodzenia pie. (kontynuuje pie. **b^hrū-* 'brew'), dokładnie odpowiada stind. *bhrūh* 'brew', stang. *brū* 'ts.', lit. *bruvis* 'ts.'. Por. *wbrew*.

brnąć *brnę* od XVI w. 'iść, zapadając się, posuwać się z trudem, zwłaszcza po terenie bagnistym, piaszczystym, przez wodę', dial. kasz. *brėnɔc* / *brnɔc* / *bėrnɔc* 'iść, zapadając się'; z przedr. *dobrznąć*, *przebrznąć*, *wybrznąć*, *zabrznąć*. Por. slc. *brdnuť* 'brnąć', cs.-rus. *pri-brnde* (aoryst) 'przeszedł w bród, przebrnął'. Psł. **brdnōti* 'iść, grzęznąć, iść z trudem przez wodę lub teren błotnisty', czas. dokonany z przyr. *-*nɔ-* od psł. **bresti*, **brvɔp* / **brvsti*, **brvɔp* 'brnąć, iść przez wodę lub teren bagnisty' (zob. *brodzić*).

broczyć *broczę* od XVII w. 'krwawić, wydzielać krew z rany', 'płynąć (o krwi), nurzać we krwi', wyraz rzadki w gwarach (dial. *broczyć*, *brocyć* może z języka liter.), przest. 'zalewać, zlewać, zwilżać (np. wodą, potem)'. Ogsł.: cz. *brotit krvi* 'plamić krwią', stcz. *brotiti* 'czerwienić', ukr. reg. *bročyty* 'barwić na czerwono, daw. 'zalewać krwią, krwawić', ch./s. *bròčiti* 'barwić na czerwono'. Psł. **brotiti*, **brofɔp* 'barwić na czerwono korzeniem marzanny', czas. odrzecz. od psł. **brotb* m 'marzanna, Rubia tinctorum, czerwony barwnik przygotowany z korzeni tej rośliny' (por. stcz. *broc* 'marzanna', *brotec* 'ts.', ukr. reg. i dial. *broč* / *brič* 'marzanna', też 'janowiec barwierski, Genista tinctoria', ch./s. *bròc* 'Rubia peregrina'; p. daw. od XVII w., rzadkie *brocz* ž 'czerwony płyn, czerwony sok', dial. kresowe 'marzanna' zapewne zapożyczone z ukr.); etymologia rzecz. niejasna. Oczekiwalibyśmy polskiej postaci **brocić*; ze względu na -cz- prawdopodobne jest zapożyczenie z ukr. *bročyty*.

broda od XIV w. (ale nazwa osobowa *Broda* już w 1136 r.) 'dolna część twarzy; zarost na dolnej części twarzy', kasz. też bez prze-

stawki *barda*, zachowane dziś tylko w nazwach roślin: *kozã barda* 'goździanka żółta, Clavaria flavia; kozibród, Tragopogon pratensis'; zdr. *bródka*. Ogsł.: cz. *brada*, r. *borodá*, scs. *brada*. Psł. **borda* 'zarost na dolnej części twarzy' > 'dolna część twarzy', pokrewne łot. *bārda*, stwniem. *bart* (niem. *Bart*), łac. *barba*, oparte na pie. **b^har-* / **b^hor-* 'coś ostrego, sterczącego, szczecina'. — Od tego *brodaty*, *brodacz*.

brodawka od XV w., w kasz. też bez przestawki *b^hardówka* 'brodawka'; stp. XV–XVI w. też *brodawica* 'ts.', kasz. *brod^havica* i bez przestawki *bard^havica* 'ts.'. Ogsł.: cz. *bradavka*, r. *borodávka*, ch./s. *brādāvka*; z przyr. -ica: cz. *bradavice* ž, mac. *bradavica* (dial. też bez przestawki *bardavica*), r. dial. *borodávica*. Psł. **bordavka* / **bordavica* 'guzowata narośl na skórze ludzkiej, zwierzęcej, na roślinie, też brodawka piersiowa', od psł. **borda* (zob. *broda*), pierwotnie przypuszczalnie duża guzowata narośl na skórze porośnięta włosami, wyglądem przypominająca brodę. Bezpośrednią podstawę derywacyjną wyrazu musiał stanowić przym. **bordavb* 'mający kształt brody, przypominający brodę', który jednak nie jest poświadczony, wskazują nań tylko urzeczownikowione formy, jak p. dial. *brodawa* 'brodawka', gł. *brodawa* 'roślina Angropogon' i pochodne rzeczowniki, np. p. *brodawnik* 'roślina Leontodon', w XVI w. 'jakaś roślina lecznicza', stp. XVI w. *brodawiec* 'słonecznica, Heliotropium'.

brodzić od XV w. 'chodzić, brnąć po wodzie, błocie, wysokiej trawie, sypkim piasku', w XVI w. też 'pograżać się, tonąć; zagłębiać się, zapuszczać się', stp. *brodzić wodę* 'przebywać w bród', kasz. *brozëc* 'brodzić; wybredzać w jedzeniu; zastawiać sieć na węgorze'. Ogsł.: cz. *brodit* 'pławić, kąpać; waleśać się, włóczyć się', r. *brodit* 'tułać się, włóczyć się, łązić; łowić ryby niewodem; fermentować', dial. 'chodzić po wodzie, błocie, wysokiej trawie', ch./s. *bròditi* 'poruszać się, płynąć; płynąć statkiem; przechodzić lub przewozić przez wodę'. Psł. **broditi*, **brovɔp* 'chodzić, grzęznąć, przez wodę lub teren bagnisty; przechodzić w bród', czas. wielokr. od psł. **bresti*, **brvɔp* / **brvsti*, **brvɔp* 'brnąć, iść